

WORDT HET NOG WAT met de musea voor moderne kunst in Nederland of blijft het sukkelen? In de huidige verkaveling zal weinig veranderen onder de aanteekening dat Museum Boijmans Van Beuningen dit seizoen verstek laat gaan; het gaat wegens renovatie en nieuwbouw een paar maanden dicht. Verder doet het Van Abbemuseum in Eindhoven al weer een aantal jaren erg zijn best de internationale voorhoede op de voet te volgen. Ook dit najaar weer: *Twisted, Urban and Visionary Landscapes in Contemporary Painting* (van 23 september tot 26 november), een tentoonstelling met werk van jonge schilders uit alle windstreken, onder wie de Nederlanders Michael Raedecker en Hans Broek.

Twisted verkent een oud genre in de beeldende kunst, het landschap, dat een jonge generatie, figuratieve schilders opnieuw definieert. Deze schilders verwijzen niet zozeer naar de tastbare of zichtbare werkelijkheid, maar naar een visionaire, artificiële, ja zelfs kosmische realiteit. Het landschap is bij hen niet langer een vehikel op de weg naar het ideale of het verhevene, maar een gemanipuleerde constructie.

In tegenstelling tot het Van Abbé verkent het Stedelijk Museum in Amsterdam geen nieuwe tendens. Het klapstuk van dit seizoen in Amsterdam heet *Cold Fusion* (van 23 september tot 3 december), een overzicht van het werk van Rob Birza (Geldrop, 1962) van de afgelopen tien jaar.

Tien jaar geleden had Birza, een artistieke duizendpoot en vooraanstaand lid van de jonge garde, zijn eerste overzicht in het Stedelijk. Toen bestond die

presentatie uit schilderijen, nu zal de veelzijdigheid om niet te zeggen de wispelturigheid van de kunstenaar uit de doeken worden gedaan. *Cold Fusion* zal niet alleen schilderijen, maar ook sculpturen, video's en installaties bevatten. Birza, de moderne evenknie van de virtuoze maniërist, houdt van het even ingetogen als grote theatrale gebaar en wisselt van medium, stijl en positie als een wechhaantje. Volgens het museum zal de erezaal van het Stedelijk worden omgetoverd tot de *Cold Fusion Zone*, een exuberant podium met metershoge godenfiguren van glazuurde keramiek en videoprojecties, waarin uiteenlopende onderwerpen als gedaanteverwisseling, bewustzijnsverruiming en het verstrijken van de tijd centraal staan.

Stichting De Appel, de Amsterdamse stichting die een vinger aan de pols van de avant-garde houdt, organiseert een retrospectief van performer/fotograaf Ulay (Uwe Laysiepen), internationaal beroemd en berucht door zijn samenwerking met Marina Abramovic. *Performing Light* is de titel van de 'tentoonstelling in beweging'. Diverse curatoren zijn namelijk uitgenodigd hun selectie van het oeuvre van Ulay op diverse momenten in De Appel te presenteren (van 9 september tot 22 oktober).

Van een heel andere orde, meer historisch en multidisciplinair, is de grote najaarstentoonstelling van het Van Gogh Museum: *Licht!* (van 20 oktober tot 11 februari). Topstukken van het impressionisme, de oudste projectlantaren ter wereld, zeldzame optische instrumenten, de eerste scherpe foto's van de maan, het *Vrijheidsbeeld* uit het Jardin du Luxembourg - het prototype voor het beeld in New York - lampen en enige werken uit de collectie van het Van Gogh Museum zelf doen evolutie en revolutie van het licht uit de doeken. Na de publicatie van Newtons *Opticks* in 1704 werd licht begrijpelijk, meetbaar en manipuleerbaar.